

וְאֵנִי לַח – אביא את הקרבנות שעלי להביא בגמר נזירותי קודם  
שאגלח את שערי, מַעֲשֵׂה שֶׁנִּי, מִהוּ, האם מועיל דיבורו  
ויכול להביאם ממעות אלו, או לא. אָמַר לִיה רבי יוחנן, זה שנדר  
תודה בתנאי, הרי הוא נָדוּר – חל נדרו, וחייב בתודה, וְאֵינִי יוֹצֵא  
בה ידי חגיגה, וכן זה שנדר נזירות בתנאי, הרי הוא נָזִיר, וְאֵינִי  
מְגַלַּח על קרבנות ממעות מעשר שני. שכיון שקיבל על עצמו  
להביא תודה, או להיות נזיר, מיד נתחייב, שאמירתו לגבוה  
כמסירתו להדיט, ולאחר שכבר חל נדרו ללא תנאי שוב אינו יכול  
להתנות עליו: \*

\*\*\*

הגמרא מביאה דין דומה: הָיוּ אֲרָבָה שְׂדֵייה עומד למות דָּאֲמַר לְהוּ  
– [לאחרים], הָבֵו לִי – [תנו לו] אֲרָבָה מֵאָה זָוִי לְפָלוּנִי, וְלִנְסִיב בְּרֵיתִי  
– וישא את בתי. אָמַר רַב פָּפָא, אֲרָבָה מֵאָה זָוִי שְׁקִיל – יקה, כלומר  
זכה בהם, וְכִרְתִּיהּ – [ובתו של הנותן], אִי בְּעֵי נָסִיב, אִי בְּעֵי לֹא נָסִיב,  
ואין המתנה תלויה בנישואי הבת. מפרשת הגמרא: מַעֲשֵׂה שֶׁנִּי שאין  
הנישואין נחשבים כתנאי למתנה, משום דָּאֲמַר הָבֵו לִי ארבע  
מאות זָוִי, וְלִנְסִיב בתי, והקדים ציווי הנתנה לתנאי הנישואין. אָמַר  
אִי אָמַר בסדר הפוך, לְנָסִיב בתי, וְהָבֵו לִי ארבע מאות זָוִי, הרי  
הנתנה היא בתנאי שישאנה, ועל כן, אִי נָסִיב את הבת שְׁקִיל את  
המתנה, וְאִי לֹא נָסִיב, לֹא שְׁקִיל: \*

\*\*\*

יְתִיב מְרִימָא וְקָאֲמַר לְהָא שְׁמַעְתָּא, שאין מועיל תנאי לצאת ידי  
חגיגה בתודה, וכן לא להביא את קרבנות נזירותו ממעות מעשר  
שני, מַעֲשֵׂה דְנִפְשִׁיהּ – מעצמו, כהלכה פסוקה, ולא בלשון בעיא.  
אָמַר לִיה רַבִּינָא לְמַרְיָא, אַתְּוֹן הָבֵו מְתַנִּיתוּ לָהּ, אבל אֲנִי בְּרַבְעָא  
מִינִיהּ רִישׁ לְקִישׁ מְרִיב יוֹחֶנָן, והשיבו שכן הדין, מְתַנִּין לָהּ: \*

\*\*\*

שנינו במשנתנו מחלוקת בית שמאי ובית הלל האם סומכים ביום  
טוב על שלמי חגיגה ושמחה קודם הקרבנות, וסברה כעת הגמרא  
שהמחלוקת היא האם שלמי חובה חייבים בסמיכה או לא.  
ומביאה הגמרא ברייתא שיש לדון בה לפי זה: תֵּנִי תֵּנָא קָמִיהּ  
– [שנה תנא לפני] דְּרַבִּי יִצְחָק בֶּר אָבָא, נאמר בעולת אהרן  
שהקריבה ביום השמיני למילואים כפי שנצטווה, וְיִקְרַב אֶת  
הַעֹלָה וְיַעֲשֶׂה בַמִּשְׁפָּחָה, והלא בעולת חובה כעין זו לא נאמר עד  
כה שום משפט, ובהכרח כוונת הכתוב שהקריבה בַּמִּשְׁפָּחָה עֹלֹת  
נִדְבָה, האמור בפרשת ויקרא, וְלִמַּד הכתוב על עֹלֹת חֹבֶה שְׁמִיעוּנָה  
סְמִיכָה כעולת נדבה. אָמַר לִיה רבי יצחק בר אבא לתנא, דָּאֲמַר לְךָ  
מִנִּי – שיטת ברייתא זו שהנך שונה בֵּית שְׁמַאי הִיא, דְּמוּכָח מִכָּךְ  
שפטר שלמי חובה מסמיכה דְּלֹא גָמְרִי – [שאין למדים] שְׁלָמִי חֹבֶה  
בבנין אב מִשְׁלָמִי נִדְבָה, משום שיש לפרוך מה לנדבה שהיא  
מצויה, ולכן חייבה התורה לסמוך עליה, ואין ללמוד ממנה לשלמי  
חובה. ולפי זה גם אין ללמוד עולת חובה מעולת נדבה, ועל כן  
הוזקקו לדרשה האמורה בברייתא, כדי לחייבה בסמיכה. דָּאִי  
בשיטת בֵּית הַלֵּל נשנתה, קשה שהדרשה מיותרת, דִּבְיִין דְּגָמְרִי  
– [למדים] חיוב סמיכה בְּשָׁלָמִי חֹבֶה בבנין אב מִשְׁלָמִי נִדְבָה, אם כן  
עולת חֹבֶה נִמִּי לֹא תִקְעֵי קָרָא להטעינה סמיכה, דְּגָמְרִי לה בבנין  
אב מַעֲשֵׂה דְנִדְבָה. דוחה הגמרא: וּמַמַּאי דְּבֵית הַלֵּל שְׁלָמִי חֹבֶה  
מִשְׁלָמִי נִדְבָה גָמְרִי, ולפי זה גם עולת חובה יש להם ללמוד מעולת  
נדבה. דָּלָמָא גם בית הלל מודים שאי אפשר ללמוד חובה מנדבה,  
וְחִיּוּב סְמִיכָה בשלמי חובה בבנין אב מַעֲשֵׂה דְנִדְבָה גָמְרִי, וְעֹלֹת  
חֹבֶה גִּזְמָא – [עצמה], קָרָא ד'כמשפט' לחייבה בסמיכה, שרק  
אחר שלמדנו סמיכה מעולת חובה, אפשר ללמוד ממנה לשלמי  
חובה הדומים לה. ואם כן הברייתא נאמרה לדברי הכל. מקשה

הגמרא: ודאי אין לומר כן דָּמַאי שְׁנֵא מִשְׁלָמִי נִדְבָה דְּלֹא גָמְרִי בית  
הלל לחייב סמיכה בשלמי חובה, משום שיש לפרוך שֶׁכֵּן מַצִּיּוּן  
הם, יותר משלמי חובה, אם כן אף מַעֲשֵׂה דְחֹבֶה נִמִּי לֹא גָמְרִי  
לשלמי חובה, משום שיש לפרוך שדווקא עולת חובה טעונה  
סמיכה שֶׁכֵּן קרבה כְּלִיל על המזבח, מה שאין כן שלמי חובה  
שבשרם ניתן לאכילה לכהנים ולבעלים, ואם כן מניין לבית הלל  
ששלמי חגיגה ושמחה טעונים סמיכה. מיישבת הגמרא: (אָלָא)  
אכן הברייתא לדברי הכל נשנתה, שגם לבית הלל אין ללמוד  
חובה מנדבה, ולכן צריך את דרשת הכתוב על סמיכה  
בעולת חובה, ואכן אין ללמוד ממנה לבד לשלמי חובה, מחמת  
הפירכא האמורה, אמנם אֲתֵינָא מְבִינִינָא – למדים אנו סמיכה  
לשלמי חובה בצד השווה מבין שניהם – [שלמי נדבה ועולת חובה],  
מה מציון בשלמי נדבה שטעונים סמיכה, אף שלמי חובה שהם  
שלמים כמותם טעונים סמיכה. ואם תפרוך, מה לשלמי נדבה  
שמצויין, ולכן טעונים סמיכה. יש להשיב, עולת חובה תוכיח,  
שאף שאינה מצויה טעונה סמיכה, וכמו כן יש לרבות שלמי חובה.  
ואם תפרוך, מה לעולת חובה שהיא כליל, לכן טעונה סמיכה. ויש  
להשיב, שלמי נדבה יוכיחו, שטעונים סמיכה אף על פי שאינם  
כליל. נמצא כי מעולת חובה יש להוכיח שאין טעם הסמיכה מפני  
שכחות הקרבן, ושלמי נדבה יוכיחו שאין טעם הסמיכה מפני  
שהקרבן כליל, ובהכרח טעם הסמיכה הוא מחמת הצד השווה  
שבשניהם, שהם קרבן יחיד וטעונים נסכים. ויש ללמוד מהם שכל  
קרבן יחיד הטעון נסכים טעון סמיכה, ולכן סוברים בית הלל  
ששלמי חובה טעונים סמיכה.

רבי יצחק בר אבא נקט בפשיטות שכוונת בית שמאי האוסרים  
לסמוך ביום טוב על שלמים הקרבים, הוא מפני שלדעתם אין כלל  
חיוב לסמוך על שלמי חובה. מקשה הגמרא על דבריו: וְכִי קָבְרִי  
בֵּית שְׁמַאי שְׁלָמִי חֹבֶה לֹא בְּעֵי סְמִיכָה כלל, ואף לא כשהם  
קרבים בחול. וְהֵתִינָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית  
הַלֵּל עַל הַסְּמִיכָה עֲצָמָה, שְׁצָרִיף אותה אף בשלמי חובה, אלא עַל  
מִה נִחְלְקוּ, עַל תִּכְפָּה לְסְמִיכָה שְׁחִיטָה. שְׁבִית שְׁמַאי אֲמִירִים, אֵינִי  
צָרִיף להסמיך השחיטה לסמיכה, ולכן לא התירו את איסור  
השבות שיש בסמיכה, כיון שאפשר לסמוך מערב יום טוב. וּבֵית  
הַלֵּל אֲמִירִים, צָרִיף שתהיה השחיטה מיד לאחר הסמיכה, ומאחר  
ומן שחיטת השמחה והחגיגה הוא ביום טוב, אף הסמיכה צריכה  
להיעשות דווקא בו ולא מערב יום טוב.

\*\*\*

מתרצת הגמרא: מחלוקת תנאים היא בבאיור שיטת בית שמאי,  
ורבי יצחק בר אבא הוא דָּאֲמַר כִּי הִיא תֵּנָא, דְּתֵינָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי  
כִּרְבִּי יְהוֹדָה, לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל תִּכְפָּה לְסְמִיכָה  
שְׁחִיטָה, שְׁצָרִיף שתהא בקרבן הטעון סמיכה. אלא עַל מִה נִחְלְקוּ,  
עַל הַסְּמִיכָה עֲצָמָה אם טעונה היא בשלמי חובה, שְׁבִית שְׁמַאי  
אֲמִירִים אֵינִי צָרִיף, וּבֵית הַלֵּל אֲמִירִים, צָרִיף. \*

תֵּנִי רַבִּנָּה, מַעֲשֵׂה בְּהַלֵּל הִנָּחֵן שְׁהִבִּיא אֶת עֹלֹתָּהּ – [עולת ראייה] לְעֹזְרָה  
כדי לסמוך עֲלֶיהָ ביום טוב ולהקריבה. חֲבֵרוּ עֲלִיו תִּלְמִידֵי שְׁמַאי  
הִנָּחֵן, אָמְרוּ לוֹ מִה מִיכָּה שֶׁל בְּהֵמָה זו, ומרוב ענותנותו לא רצה  
להתווכח עמהם ושינה מפני השלום ואָמַר לָהֶם, נִקְבָּה הִיא, שאינה  
כשרה לעולה הבאה מן הזכרים בלבד, וְיִזְכְּרֵי שְׁלָמִים של חג  
הַבָּאֲתִיבָה, בְּשִׁבְשֵׁ לָהֶם בִּזְבָּחָה, להטעותם שנקיבה היא, וְהִלְכוּ לָהֶם.  
וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִבְרָה יָדָם שֶׁל בֵּית שְׁמַאי עַל הַלֵּל, וּבְקִשּׁוֹ לְקַבְּעוֹ  
הִלְכָה כְּמוֹתָן שאין עולת ראייה קרבה ביום טוב. וְהָיָה שֶׁם זְכָן אָחִי  
מִתְלַמְּדֵי שְׁמַאי הִנָּחֵן, וּבָבָא בֶן בּוּטָא שָׂמוּ, שְׁהָיָה יוֹדֵעַ שְׁהִלְכָה כְּבִית  
הַלֵּל, וכדי שלא יקבעו הלכה בבית שמאי שֶׁלָּהּ

במקום [בשבת] שפירקת פתוחה ו-שצרכי אכילתך, אינם  
נעשים, בירת רבך פתוחה ו-צרכי גבוה נעשים, להקרבת תמידין  
ומוספין, במקום [ביום טוב] שפירקת פתוחה, אינו דין שפירקת רבך  
פתוחה, להקרבת כל צרכיה, ואף עולת ראיה, וכן ברין להתיר  
הקרבנות, כדי שלא יהא שולחנך מלא, שהרי הותרו מלאכות  
לצורך אכילתך, ושולחן רבך [המזבח, שולחנו של הקב"ה] ריקן.  
שואלת הגמרא: במאי קא מפליגי תנא קמא ואבא שאול, שהרי  
אותרו קל וחומר הוא, אלא שלאבא שאול נאמר בדרך משל.  
משיבה הגמרא: מר – אבא שאול סבר, אף נדרים ונדבות קרבין  
ביום טוב לבית הלל, ולכן לשיטתו לא הפריכו בית שמאי הקל  
וחומר בהוכחה מהם, שהרי אף הם קרבים לבית הלל. ומר – תנא  
קמא סבר, אף לבית הלל אין נדרים ונדבות קרבין ביום טוב, ולכן  
הפריכו בית שמאי הקל וחומר בהוכחה מהם.

\*\*\*

הגמרא דנה ביסוד איסור הקרבנות נדרים ונדבות ביום טוב: אמר רב  
הונא, לדברי האומר שנדרים ונדבות אין קרבין ביום טוב, לא תימא  
מדאורייתא מחזא חזו – לא יעלה על דעתך לומר שמן התורה  
ראוים הם להקריבם ביום טוב, ורק רבנן הוא דגזירי כהו שלא  
להקריבם משום נזירה, שאם נתיר להביאם ביום טוב, שמיא ישהה  
אדם את קרבנותיו ולא יביאם אלא בו, כדי שיהיה מצוי לו בשר  
ביום טוב, ושמיא יאנס ביום טוב ולא יביא ונמצא מאחר נדרו  
ועובר בכל תאחר. אלא אפילו מדאורייתא נמי לא חזו להקריבה  
ביום טוב. ומוכיח רב הונא כן, דהא שתי הלחם דחזות היום של  
עצרת נינהו, להקריבם בו ביום, ואם כן ליפא למגור בהם שמיא  
ישקה אותם, ובכל זאת אינו דוחה אפיתם לא את השבת ולא את  
היום טוב, אלא אופים אותם מערב יום טוב, ומוכח שלא התרבו  
מלה"א אלא קרבנות שזמנם קבוע, וזמן אפית שתי הלחם אינו  
קבוע ויכול לאפותן מתי שירצה, ורק הקרבנות צריכה להיות ביום  
טוב. וכמו כן לא התרבו נדרים ונדבות שאין זמנם קבוע להקריבם  
ביום טוב:

\*\*\*

מסתפקת הגמרא: איבעניא להו, לדברי האומר נדרים ונדבות אין  
קרבין ביום טוב, אם עבר ונשחט אותם ביום טוב, מאי, האם זורקים  
את דמו על גבי המזבח או לא. רבא אמר, שהרי אין הבשר קיים, וזרק  
את הדם על מנת להתיר בשר באכילה, שהרי אין הבשר נותר  
באכילה עד שיוזק דמו, ועל כן יש בה צורך היום. רבא בר רב  
הונא אמר, וזרק את הדם, אפילו רק על מנת להקטיר את האימורין  
של הקרבן לערב.  
שואלת הגמרא: מאי נפקא מינה מפנייהו ו-בין רבא לרבא בר רב  
הונא. משיבה הגמרא: אימא פנייהו אם מותר לזרוק הדם, באופן  
שנשחט בשר הזבח ונאסר באכילה, או שאסור. לרבא, לא זריק את  
דמו, שלא הותרה הזריקה אלא לצורך אכילת יום טוב, אבל לא  
לצורך הכשר הקטרת האימורים. אך לרבא בר רב הונא, זריק את  
דמו גם כשאין בשר, כדי להכשיר הקטרת אימורים לערב.  
מקשה הגמרא על דברי רבא: מיתבי, שני בשרי עצרת הבאים יחד  
עם שתי הלחם, ששחטן שלא לשמן אלא לשם עולה, או ששחטן  
בין לפני זמנן וקודם עצרת, ובין לאחר זמנן ולאחר עצרת, אף  
שאין הם עולים לשם שלמי עצרת, אלא דינם כסתם שלמים, הדם  
וזרק, והבשר יאכל לכהנים. ואם היתה עצרת בשבת, לא זורק את  
הדם, לפי שאין הזריקה מכשירה את הבשר לאכילה בו ביום,  
שהרי אסור בשבת לבשלו או לצלותו, וכל שאין בזריקה משום  
צורך היום אסורה היא משום שבות. ואם עבר וזרק את הדם,

והביא כל צאן קרד ו-ישמעאלן שהיה בירושלים, והעמידן בעזרה,  
ואמר, כל מי שרוצה לסמוך ולהקריב עולת ראיה, יבא ויטול  
מאלו ויסקמוך ויקריב. ועל ידי כך אותם היום נקרה וכן של בית הלל  
על בית שמאי, ונקעו הלכה במותן, ולא היה שם אדם שיערער בדבר  
כלום:

שוב היה מעשה לאחר המעשה הקודם, בתלמיד אחד מתלמידי בית  
הלל, שהביא ביום טוב את עולתו לעזרה, והתכוין לסמוך עליה.  
מצאו תלמיד אחד מתלמידי בית שמאי ואמר לו, מה זו הסמכה  
שבדעתך לעשות, שלא כדעת בית שמאי. אמר לו תלמיד בית  
הלל על אותו משקל, מה זו שתיקה שהיה לך לאחוז בה, כלומר,  
מדוע אינך שותק. שתקו בנייפה זו, והניחו הלה והלך לו.  
אמר אפי', הלכה ו-לכן יש ללמוד ממעשה זה, האי צורכא מרבנן  
דאמר ליה חבירה מלתא ו-דבר של ריב, לא להדר ליה מלתא טפי  
ממאי דאמר ליה חבירה – לא ישיב לו באריכות דברים יותר מכפי  
שהלה התחיל לריב עמו, כשם דאיהו ותלמיד בית שמאי אמר ליה  
מה זו סמיכה, וקא מתדר ליה ו-והשיב לו תלמיד בית הלל מה זו  
שתיקה, ולא יותר:

\*\*\*

הגמרא מביאה ברייתא המבארת טעם מחלוקתם של בית שמאי  
ובית הלל, בדיון הקרבנות עולת ראיה ביום טוב: תניא, אמרו להם  
בית הלל לבית שמאי, והלא קל וחומר הוא שעולת ראיה קריבה  
ביום טוב, ומה במקום שאסור לעשות בו שום מלאכה לצורך  
הדיוט, והיינו בשבת, מותר לעשות מלאכה לנבזה ולהקריב  
תמידין ומוספין שזמנם קבוע, מקום שמוותר לעשות בו מלאכת  
אוכל נפש להדיוט, והיינו יום טוב, אינו דין שמוותר בו כל מלאכות  
הנצרכות לאכילת נבזה, ואף עולת ראיה. אמרו להם בית שמאי,  
נדרים ונדבות יוכיחו, שהרי מותר לעשות מלאכת אוכל נפש ביום  
טוב לצורך הדיוט, ובכל זאת אסור להקריב בו נדרים ונדבות  
לצורך נבזה אף לשיטתכם. אמרו להם בית הלל, אין להוכיח מכך,  
שכן מה לנדרים ונדבות שאין קבוע להם זמן להקריבם ביום טוב  
דווקא. ועל כן אין להתירם ביום טוב בקל וחומר מהדיוט, תאמר  
בעולת ראיה שנקבוע לה זמן, ואם הותרה השחיטה ביום טוב  
להדיוט, כל שכן שהותרה אף בעולה זו. אמרו להם בית שמאי, אף  
עולת ראיה זו אין קבוע לה זמן דווקא ביום טוב, אלא יש לה  
תשלומין כל שבעה ימים. דתנן (חגיגה טז), מי שלא חג ו-לא הביא  
חגיגה ביום טוב ראשון של חג, חוגג והולך ומביאם כל הדרגה בולו,  
וגם ביום טוב האחרון של חג הסוכות ו-שמיני עצרת. אמרו להם  
בית הלל, אף עולת ראיה זו קבוע לה זמן, דתנן (שם), עבר הדרגל  
ולא חג, אינו חייב באחריותו של הקרבן להביאו לאחר הרגל, ואין  
לו תקנה להשלימו, ועל כן נחשב יום טוב כזמנה הקבוע של עולת  
הראיה, שאין לדחות הקרבנה לימי חול המועד, שמה יפשע או  
יאנס ולא יביאנה בהם, ושוב לא יוכל להביאה.

אמרו להם בית שמאי, והלא כבר נאמר במקור היתר מלאכת אוכל  
נפש ביום טוב (שמות יב טז), 'הוא לבדו יעשה לכם', ויש למעט,  
'לכם' ולא לצורך נבזה. אמרו להם בית הלל, והלא כבר נאמר (שם  
יב די) 'וחגתם אתו חג לה'. ואף שפשוטו של מקרא נאמר בשלמי  
חגיגה, יש לרבות מלה"א כל דבר שהוא לה' שקרב ביום טוב, ואף  
עולת ראיה בכלל זה. ומסיימת הברייתא: אם כן, לבית הלל  
שאינם ממעטים עולת ראיה מלכם, מה תלמוד לומר 'לכם'.  
ומשיבה: 'לכם' בא למעט, שרק לצורך שלכם הותרה מלאכת  
אוכל נפש, ולא לצורך בותים. וכן 'לכם' הותרה, ולא הצריך  
לכלבים:

אבא שאול אומר להלל וחומר שאמרו בית הלל, כלשון אחרת, ומה